

Datarapportage Marktbemonstering schubvis IJsselmeergebied 2020

Auteur(s): Karen Kwakman-Schilder, Joey Volwater & Nicola Tien

Wageningen University &
Research rapport C088/21

Datarapportage Marktbemonstering schubvis IJsselmeergebied 2020

Auteur(s): Karen Kwakman-Schilder, Joey Volwater & Nicola Tien

Dit onderzoek is uitgevoerd door Wageningen Marine Research en gesubsidieerd door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, in het kader van het Beleidsondersteunend onderzoekthema 'Zoet' (projectnummer BO-43-119.01-003)

Wageningen Marine Research
IJmuiden, november 2021

Wageningen Marine Research rapport C088/21

Keywords: Marktmonitoring, Schubvis, IJsselmeer, Markermeer.

Opdrachtgever: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v.: de heer Vincent van der Meij
Bezuidenhoutseweg
732594 AC Den Haag

BO-43-119.01-003

Dit rapport is gratis te downloaden van <https://doi.org/10.18174/556934>
Wageningen Marine Research verstrekt *geen* gedrukte exemplaren van rapporten.

Wageningen Marine Research is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

© Wageningen Marine Research

Wageningen Marine Research, instituut
binnen de rechtspersoon Stichting
Wageningen Research, hierbij
vertegenwoordigd door
Drs. ir. M.T. van Manen,
Directeur bedrijfsvoering

KvK nr. 09098104,
WMR BTW nr. NL 8113.83.696.B16.
Code BIC/SWIFT address: RABONL2U
IBAN code: NL 73 RABO 0373599285

Wageningen Marine Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor
gevolgschade, noch voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de
resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Wageningen
Marine Research. Opdrachtgever vrijwaart Wageningen Marine Research van
aanspraken van derden in verband met deze toepassing.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag weergegeven en/of
gepubliceerd worden, gefotokopieerd of op enige andere manier gebruikt worden
zonder schriftelijke toestemming van de uitgever of auteur.

A_4_3_1 V31 (2021)

Inhoud

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
2 Methoden	6
2.1 Planning veldbezoeken	6
2.2 Doelsoorten en metingen	7
2.3 Uitvoering	7
3 Resultaten	8
3.1 Algemene gegevens	8
3.2 Vangstgegevens	10
4 Conclusies en Aanbevelingen	17
5 Kwaliteitsborging	18
Literatuur	19
Bijlage 1 Lengte-frequentie overige vangsten	21

Samenvatting

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is in het kader van de Visserijwet verantwoordelijk voor een duurzame visserij op snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem op het IJsselmeer en Markermeer. Het ministerie heeft hierbij het uitgangspunt het beheer te baseren op wetenschappelijk onderbouwde vangst- en inspanningsadviezen. Een belangrijke informatiebron voor nauwkeurige visserijadviezen is informatie over de vangstopbouw van de visserij; wat is de lengte- en leeftijdsopbouw van de vangst? Deze informatie wordt voor deze vier bestanden sinds 2016 in een marktmonsterring aan boord van de schepen verzameld. Om informatie over de vier bestanden te krijgen, worden tijdens het eerste, derde en vierde kwartaal de twee grootste visserijen in het IJsselmeer en Markermeer bemonsterd, namelijk de staandwantvisserij (waarbij voornamelijk met 101mm maaswijdte en soms met grotere mazen wordt gevestigd) en de zegenvisserij (alleen in het eerste en vierde kwartaal).

In totaal zijn in 2020 41 visreizen bemonsterd, waarvan 14 in het eerste kwartaal, 13 in het derde kwartaal en 14 in het vierde kwartaal. In het eerste en derde kwartaal zijn alle veldbezoeken bij de staandwantvisserij uitgevoerd. In het vierde kwartaal zijn vier veldbezoeken bij de zegenvisserij (in totaal zes trekken) en 10 bij de staandwantvisserij uitgevoerd.

Verdeeld over de visserijen zijn 13779 vissen gevangen. Van de doelsoorten was de vangst 1834 baarzen, 4594 blankvoorns, 3034 brasems en 3891 snoekbaarzen. In totaal zijn 11 vissoorten gevangen. De gemiddelde lengte van doelsoorten gevangen in het 101mm-staandwantnet varieerde over de meren en kwartalen voor baars tussen 32.2 – 34.4 cm, voor blankvoorn tussen 29.6 – 32 cm, voor brasem tussen 27 – 45 cm en voor snoekbaars tussen 47.3 – 54.3 cm. De gemiddelde lengte van brasem die gevangen werd in de zegenvisserij in het Markermeer in het vierde kwartaal was 44 cm.

In totaal zijn in 2020 555 vissen verzameld voor biologische gegevens (leeftijd, gewicht, geslacht, rijpheid), waarvan 145 baarzen, 99 blankvoorns, 142 brasems en 169 snoekbaarzen.

Voor alle soorten zijn per veldbezoek schattingen van de discards gemaakt. Bij de zegenvisserij is op drie snoekbaarzen na niets teruggezet, alle overige gevangen vis was brasem die ook aangeland is. De doelsoorten die het meest teruggezet werden bij de staandwantvisserij waren snoekbaars en brasem. Daarnaast werd voor alle soorten grotere aantallen overboord gezet in het derde en vierde kwartaal dan in het eerste kwartaal.

1 Inleiding

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is in het kader van de Visserijwet verantwoordelijk voor een duurzame visserij op schubvissoorten (met name snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem) op het IJsselmeer en Markermeer. Het ministerie heeft hierbij het uitgangspunt het beheer te baseren op wetenschappelijk onderbouwde vangst- en inspanningsadviezen. Een belangrijke informatiebron voor nauwkeurige visserijmodellen is informatie over de vangstopbouw van de visserij; wat is de lengte- en leeftijdsopbouw van de vangst? Deze informatie wordt voor de vier bovenstaande bestanden sinds 2016 in een marktmonstering aan boord van de schepen verzameld. Hiervoor worden de twee grootste visserijen (d.w.z. de meeste aangelande biomassa) op het IJsselmeer en Markermeer bemonsterd, namelijk de staandwantvisserij (waarbij voornamelijk met 101mm maaswijdte en soms met grotere mazen wordt gevist) en de zegenvisserij op brasem.

Deze rapportage geeft een overzicht van de verzamelde gegevens tijdens de marktmonstering in 2020.

Achtergrond marktmonstering

Voor visserijadviezen is informatie over de opbouw van de commerciële vangsten gewenst; wat is de lengte- en leeftijdsopbouw van de vangsten? Samen met de logboeken van beroepsvissers geeft dit een beeld van de jaarlijkse vangsten per leeftijd, wat een essentieel onderdeel is van de visserijmodellen. Verder is voor visserijadviezen informatie nodig over de biologie van een bestand (groei, voortplanting etc.). Deze informatie ontbreekt deels voor met name de grotere schubvissen, omdat deze in de wetenschappelijke surveys in lagere aantallen worden aangetroffen. De marktmonstering voor schubvis is opgezet om gegevens te verzamelen over de samenstelling van de vangst (lengte, leeftijd, gewicht) en het vaststellen van biologische parameters (groei, voortplanting).

In 2016 en 2017 zijn eerste pilot studies uitgevoerd. Hierbij zijn beroepsvissers vissend op schubvis bezocht aan boord ten tijde van visserijactiviteiten, welke voornamelijk staandwantvisserij, maar ook zegenvisserij betrof (Griffioen et al. 2019). Op basis van de resultaten uit de pilotstudies is besloten om de marktmonstering voort te zetten. Deze rapportage geeft een overzicht van de gegevens die verzameld zijn in 2020.

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is:

1. Het bemonsteren van de lengtesamenstelling van de schubvisvangsten uit het IJsselmeer en Markermeer in 2020 gedurende veldbezoeken aan boord van vissersschepen.
2. Het analyseren van vismonsters (leeftijd, gewicht, geslacht, rijpheid) in het lab.

2 Methoden

De marktmonstering schubvis van 2020 was in grote lijnen opgedeeld in vier stappen:

1. Telefonisch benaderen van beroepsvissers voor het maken van een afspraak voor een veldbezoek
2. Veldbezoeken, waarbij de lengtesamenstelling werd doorgemeten
3. Het analyseren van biologische gegevens op basis van opgekochte vis
4. Verwerken van de verzamelde gegevens

2.1 Planning veldbezoeken

De veldbezoeken werden verdeeld per kwartaal: kwartaal één (januari-maart), kwartaal drie (juli-september) en kwartaal vier (oktober-december). Voor de marktmonstering is ervoor gekozen om aan boord te stappen van de vissers. Dit heeft de voorkeur boven het meten of opkopen aan de wal. Door aan boord te stappen wordt een relatie opgebouwd met de beroepsvisserij en wordt een goed inzicht in de type visserijen verkregen. Daarnaast wordt bij het aan boord stappen informatie over de gehele vangst verzameld, terwijl het opkopen aan de wal alleen informatie over de aanlandingen geeft.

Voor de marktmonstering 2020 was het de bedoeling dat in kwartaal één, drie en vier in totaal twaalf veldbezoeken per kwartaal uitgevoerd zouden worden bij 101mm-staandwantvissers en zegenvissers gedurende hun werkzaamheden. Omdat de marktmonstering opgezet is om een representatief beeld te krijgen van de totale vangstsamenstelling van de staandwant- en zegenvisserij op snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem, wordt de verdeling waarin vistuigen bemonsterd worden jaarlijks gebaseerd op een analyse van logboekgegevens van IJsselmeer- en Markermeervissers. Op deze manier wordt de bemonsteringsinzet zo verdeeld over de twee visserijen dat een zo representatief mogelijk beeld ontstaat door de tijd en verdeeld over de meren.

Voor het eerste kwartaal was de planning om zes veldbezoeken bij de zegenvisserij en zes veldbezoeken bij de staandwantvisserij uit te voeren. Daarnaast was het zowel bij de zegen- als de staandwantvisserij de bedoeling om meer veldbezoeken in het Markermeer dan in het IJsselmeer uit te voeren.

In het derde en vierde kwartaal was de planning om in totaal twaalf veldbezoeken bij zowel de staandwant- als de zegenvisserij uit te voeren. Ook in het derde en vierde kwartaal was het weer de bedoeling om meer veldbezoeken in het Markermeer dan in het IJsselmeer te doen. Als het niet zou lukken om 12 veldbezoeken bij de zegenvisserij uit te voeren, was de voorkeur om enkele bezoeken bij staandwantvisserij met grotere mazen dan 101mm te doen (tabel 1).

Tabel 1. Geplande verdeling van veldbezoeken over de visserijen en kwartalen.

	Staandwant (101mm)	Zegen (en anders grotere maaswijdtes staandwantvisserij)
Q1	6	6
Q3	6	
Q4	6	12

2.2 Doelsoorten en metingen

De doelsoorten van de marktmonitoring schubvis zijn: snoekbaars, baars, brasem en blankvoorn. Tijdens veldbezoeken werd alle vis inclusief de bijvangst opgemeten op lengte. Ook werd per trip bijgehouden welke vis overboord gezet werd. De lengte van de vis werd naar de centimeter beneden gemeten, waarbij de staartvin samengeknepen werd. Dit houdt bijvoorbeeld in dat 39.9 cm wordt afgerond naar 39 cm.

In het vierde kwartaal is snijvis verzameld voor biologische metingen. Omdat in het vierde kwartaal van 2019 niet genoeg brasems zijn verzameld, zijn in het eerste kwartaal van 2020 extra brasems opgekocht voor biologische metingen (lengte, leeftijd, gewicht, geslacht en rijpheid). In aanvulling op de marktmonitoring is in het vierde kwartaal ook vis uit de staandwantsurvey verzameld voor biologische metingen. De staandwantsurvey werd door WMR in samenwerking met de beroepsvisserij uitgevoerd in het vierde kwartaal (Volwater *et al.* 2020). Deze survey gebruikte staandwantnetten, bestaande uit panelen met verschillende maaswijdtes. Gedurende deze survey is gebleken dat relatief eenvoudig meerdere lengteklassen konden worden verzameld voor biologische gegevens. Tevens kon bij de staandwantsurvey meer ondermaatse vis worden verzameld dan bij de marktmonitoring.

Het streven hierbij was om voor baars en blankvoorn 10 vissen per 2 cm lengteklasse te verzamelen en van snoekbaars en brasem 10 vissen per 3 cm klasse. Van de verzamelde vissen is de leeftijd, geslacht, rijpheid en gewicht bepaald. De leeftijden zijn bepaald op basis van schubben, daarbij zijn voor baars ook de vinstralen gebruikt.

2.3 Uitvoering

In 2020 werden de veldwerkzaamheden van de marktmonitoring uitgevoerd door FishNED Consultancy. FishNED was verantwoordelijk voor het telefonisch benaderen van beroepsvissers, het uitvoeren van de veldbezoeken, het documenteren van de vangsten tijdens de veldbezoeken en het opkopen van snijvis in het vierde kwartaal.

Binnen WMR werden de biologische gegevens van de snijvis verzameld, de gegevens verwerkt en geanalyseerd.

3 Resultaten

3.1 Algemene gegevens

Overzicht veldbezoeken 2020

In totaal zijn 5 bezoeken meer gemaakt dan gepland. Het geplande aantal bezoeken is voor de zegenvisserij niet gehaald. In plaats daarvan zijn extra bezoeken bij de staandwantisserij uitgevoerd en ook bij de staandwantisserij met grotere mazen (140mm en 160mm) (tabel 2). Het beoogde aantal bezoeken bij de staandwantisserij is daardoor wel gehaald. De verdeling van de staandwantisbezoeken over het Markermeer en IJsselmeer is echter niet gegaan zoals gepland. Waar in het eerste kwartaal een gelijke verdeling van bezoeken over IJsselmeer en Markermeer gepland was en in het derde en vierde kwartaal 70% in het Markermeer en 30% in het IJsselmeer gepland was, zijn gedurende het hele jaar meer bezoeken in het IJsselmeer dan in het Markermeer gedaan (tabel 2).

In totaal zijn in 2020 41 veldbezoeken uitgevoerd bij zeven staandwant- en zegenvissers, waarvan 35 bij staandwantis- en vier bij zegenvissers. Tijdens de vier zegenbezoeken zijn in totaal zes trekken bemonsterd. In totaal is de visserij op het Markermeer 17 keer bezocht en de visserij op het IJsselmeer 24 keer (tabel 3, figuur 1).

Tabel 2. Geplande en gerealiseerde veldbezoeken

		Eerste kwartaal		Derde en vierde kwartaal	
		Gepland	Gerealiseerd	Gepland	Gerealiseerd
Staadwantisserij	Markermeer	3-4	4	8	9
	IJsselmeer	2-3	10	4	14
Zegenvisserij	Markermeer	4	0	9-10	4
	IJsselmeer	2	0	2-3	0
	Totaal	12	14	24	27

Tabel 3. Overzicht van het aantal veldbezoeken per maand per vistuig en een overzicht van het aantal veldbezoeken per maand per meer (IJssel- of Markermeer).

Vistuig	Maaswijdte	Q1			Q3			Q4			Totaal
		jan	feb	maa	jul	aug	sep	okt	nov	dec	
Staadwantis	101 mm		1	1	5	1	5		4	4	21
Staadwantis	101 - 130 mm	2	4	2							8
Staadwantis	115 mm						1				1
Staadwantis	120 mm	2									2
Staadwantis	130 mm				1						1
Staadwantis	140 mm									2	2
Staadwantis	160 mm	1		1							2
Zegen	180 mm								1 (1 trek)	3 (5 trekken)	4
IJsselmeer		5	3	2	6	1	4		2	1	24
Markermeer			2	2			2		3	8	17
Totaal		5	5	4	6	1	6		5	9	41

3.2 Vangstgegevens

Soorten en aantallen vis

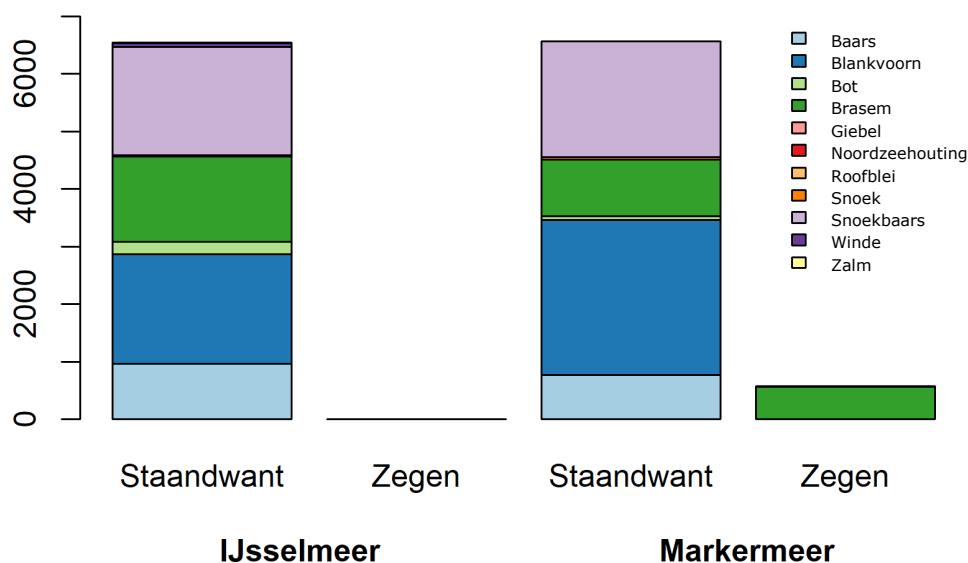
In totaal zijn in 2020 13779 vissen gevangen en doorgemeten op lengte tijdens de veldbezoeken (tabel 4 en figuur 2). Van de doelsoorten waren dit 1834 baarzen, 4594 blankvoorns, 3034 brasems en 3891 snoekbaarzen. Daarnaast zijn zeven andere vissoorten gevangen, waarvan 426 exemplaren gemeten zijn. Het grootste gedeelte hiervan was bot, waarvan 281 exemplaren gemeten zijn.

Op drie snoekbaarzen na is tijdens de veldbezoeken bij de zegenvisserij alleen brasem gevangen, in totaal 572 stuks. Het grootste gedeelte van de vangst bij de staandwantisserij bestond uit blankvoorn en daarna snoekbaars (figuur 2).

Tabel 4. Overzicht van de totale vangstgegevens per meer per kwartaal van alle vistuigen gesommeerd.

Meer	IJM	MM	IJM	MM	IJM	MM	Totaal
Kwartaal	1	1	3	3	4	4	
Aantal veldbezoeken	10	4	7		7	15	43
Baars	274	297	448	161	341	313	1834
Blankvoorn	424	378	1157	195	322	2118	4594
Bot	30	63	185		3		281
Brasem	424	135	584	15	470	1406	3034
Giebel		4					4
Noordzeehouting	8	1	1				10
Roofblei			1				1
Snoek		6	8	12	7	23	56
Snoekbaars	105	328	1472	337	303	1346	3891
Winde			68	4			72
Atlantische zalm			2				2

Vangst per vistuig

Figuur 2. Overzicht van de vangstgegevens van het staandwantnet en de zegen in aantallen per meer.

Lengte-frequentie doelsoorten staandwantvisserij

De gemiddelde lengte van de gevangen vissen is berekend per soort voor de 101mm- en een combinatie van 101/130mm-staandwantvisserij samen en varieerde voor alle soorten tussen kwartalen en meren.

Baars

De gemiddelde lengte van de baars varieerde van 32.2 cm tot 34.4 cm. In alle kwartalen was de gemiddelde lengte van de baars hoger in het Markermeer dan in het IJsselmeer. De gemiddelde lengte was zowel in het IJsselmeer als het Markermeer het laagste in het derde kwartaal en het hoogste in het eerste kwartaal (tabel 5).

Het lengtebereik van de baars uit de 101mm-staandwantvisserij van het IJsselmeer en Markermeer samen was in het eerste kwartaal 25 – 47 cm, in het derde kwartaal 17 – 47 cm en in het vierde kwartaal 24 – 42 cm (figuur 2).

Bij de 101mm-staandwantvisserij was in het derde kwartaal 2.3% van de vangst ondermaats. In de andere kwartalen en in het Markermeer is geen ondermaatse baars gevangen (tabel 6)

Blankvoorn

De gemiddeld lengte van blankvoorn varieerde van 29.6 cm tot 32 cm. In alle kwartalen was de gemiddelde lengte van de blankvoorn in het Markermeer lager dan in het IJsselmeer (tabel 5). Het lengtebereik van de blankvoorn uit de 101mm-staandwantvisserij van het IJsselmeer en Markermeer samen was in het eerste kwartaal 22 – 39 cm, in het derde kwartaal 24 – 41 cm en in het vierde kwartaal 24 – 37 cm (figuur 2).

Brasem

De gemiddelde lengte van de brasem varieerde tussen de 27 cm (gebaseerd op een enkele vis) en 45 cm. Zowel in het IJsselmeer als in het Markermeer werden gemiddeld de grootste brasems in het eerste kwartaal gevangen (tabel 5). Het lengtebereik van de brasem uit de 101mm-staandwantvisserij van het IJsselmeer en Markermeer samen was in het eerste kwartaal 12 – 64 cm, in het derde kwartaal 19 – 64 cm en in het vierde kwartaal 24 – 68 cm (figuur 2).

Snoekbaars

De gemiddeld lengte van snoekbaars varieerde van 47.3 cm en 54.3 cm. In alle kwartalen was de gemiddelde grootte van de snoekbaars hoger in het Markermeer dan in het IJsselmeer (tabel 5). Het lengtebereik van de snoekbaars uit de 101mm-staandwantvisserij van het IJsselmeer en Markermeer samen was in het eerste kwartaal 27 – 77 cm, in het derde kwartaal 16 – 81 cm en in het vierde kwartaal 21 – 93 cm (figuur 2).

Bij de 101mm-staandwantvisserij in het IJsselmeer was in het eerste, derde en vierde kwartaal respectievelijk 13.3%, 6.6% en 4.9% van de vangsten snoekbaars ondermaats. In het Markermeer was dit in het eerste, derde en vierde kwartaal achtereenvolgens 1.8%, 0.3% en 6% (tabel 6).

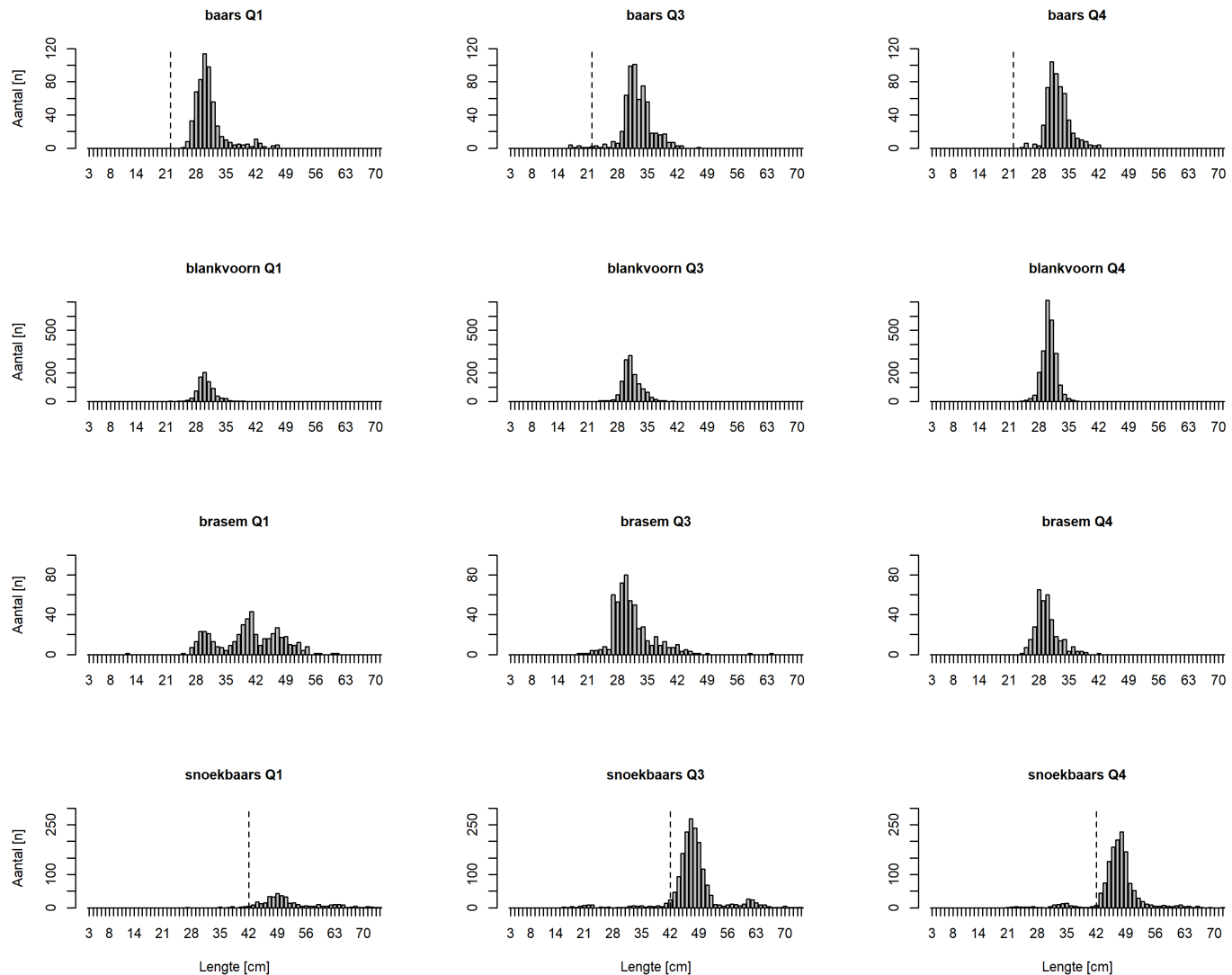
Tabel 5. Overzicht van de gemiddelde lengte van de vier doelsoorten in de vangsten van de 101mm- en een combinatie van 101/130mm-staandwantvisserij per kwartaal en meer.

		Kwartaal 1	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	Soort	Gem. lengte	Gem. lengte	Gem. Lengte
IJM	Baars	33.5	32.2	33.3
MM	Baars	34.4	33	34.3
IJM	Blankvoorn	31.2	32	31
MM	Blankvoorn	30.2	29.6	30.3
IJM	Brasem	38.1	33.2	27*
MM	Brasem	45	29	31.2
IJM	Snoekbaars	50	47.3	48.5
MM	Snoekbaars	54.3	49.3	48.8

* Betreft een enkel exemplaar.

Tabel 6. Totaal aantal gevangen baars en snoekbaars per kwartaal en per meer (n) en het aandeel van de vangst dat ondermaats was. Voor baars ligt de minimummaat voor aanlanding op 22 cm en voor snoekbaars op 42 cm. Voor deze lengtegegevens zijn alleen de 101mm- en een combinatie van 101/130mm-standwantvisserij meegenomen.

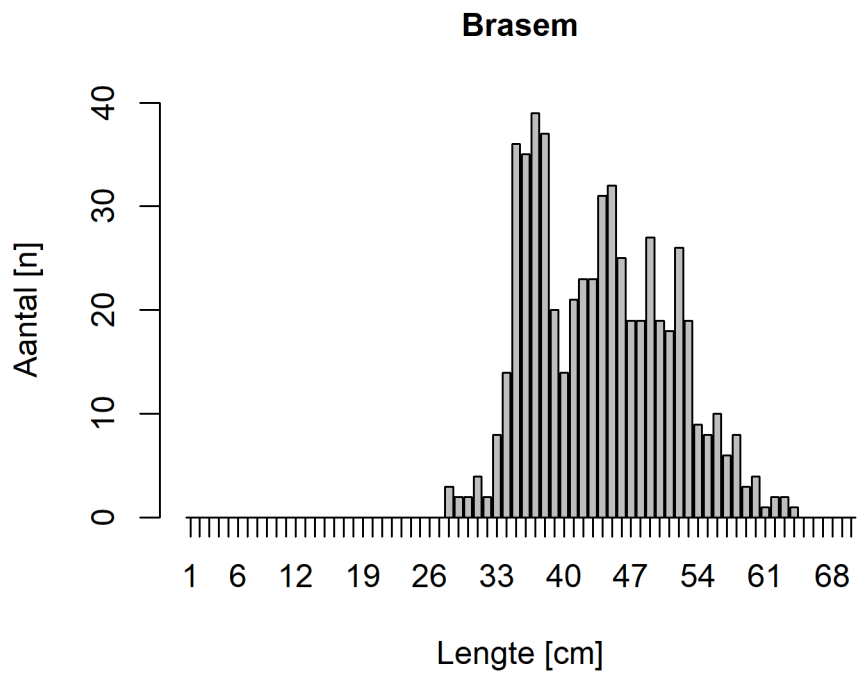
		Kwartaal 1		Kwartaal 3		Kwartaal 4	
		n	Ondermaats	n	Ondermaats	n	Ondermaats
IJM	Baars	268		439	2.30%	234	
MM	Baars	297		161		309	
IJM	Snoekbaars	45	13.30%	1405	6.60%	163	4.90%
MM	Snoekbaars	328	1.80%	337	0.30%	1210	5.95%

Figuur 3. Lengte-frequentie verdelingen van de vier doelsoorten per kwartaal. Voor de lengte-frequentie verdelingen zijn alleen de vangsten met het 101 mm- en een combinatie van 101/130mm-standwantvisserij meegenomen en is geen onderscheid gemaakt tussen het IJssel- en Markermeer. De gestreepte verticale lijn bij baars en snoekbaars geeft de minimum aanlandingslengte weer.

Lengte-frequentie brasem zegenvisserij

In totaal zijn bij de zegenvisserij 572 brasems gevangen, waarbij de kleinste 28 cm en de grootste 64 cm was. De gemiddelde lengte was 44 cm en daarmee hoger dan de gemiddelde lengte van de brasems die in het vierde kwartaal in de standwantnetten gevangen zijn (figuur 3 en 4, tabel 5).

Figuur 4. Lengte-frequentie verdeling van brasems die in het vierde kwartaal bij de zegenvisserij gevangen zijn.

Verzamelde snijvis

Het streven was om van baars en blankvoorn 10 vissen per twee cm lengteklasse te verzamelen en van snoekbaars en brasem 10 vissen per drie cm klasse. De vissen zijn in het eerste en vierde kwartaal verzameld. In totaal zijn 555 vissen verzameld voor biologische gegevens, waarvan 145 baarzen, 99 blankvoorns, 142 brasems en 169 snoekbaarzen (tabel 7).

Tabel 7. Aantallen verzamelde vissen bij de standwantsurvey en de marktmonitoring per lengteklasse, per soort.

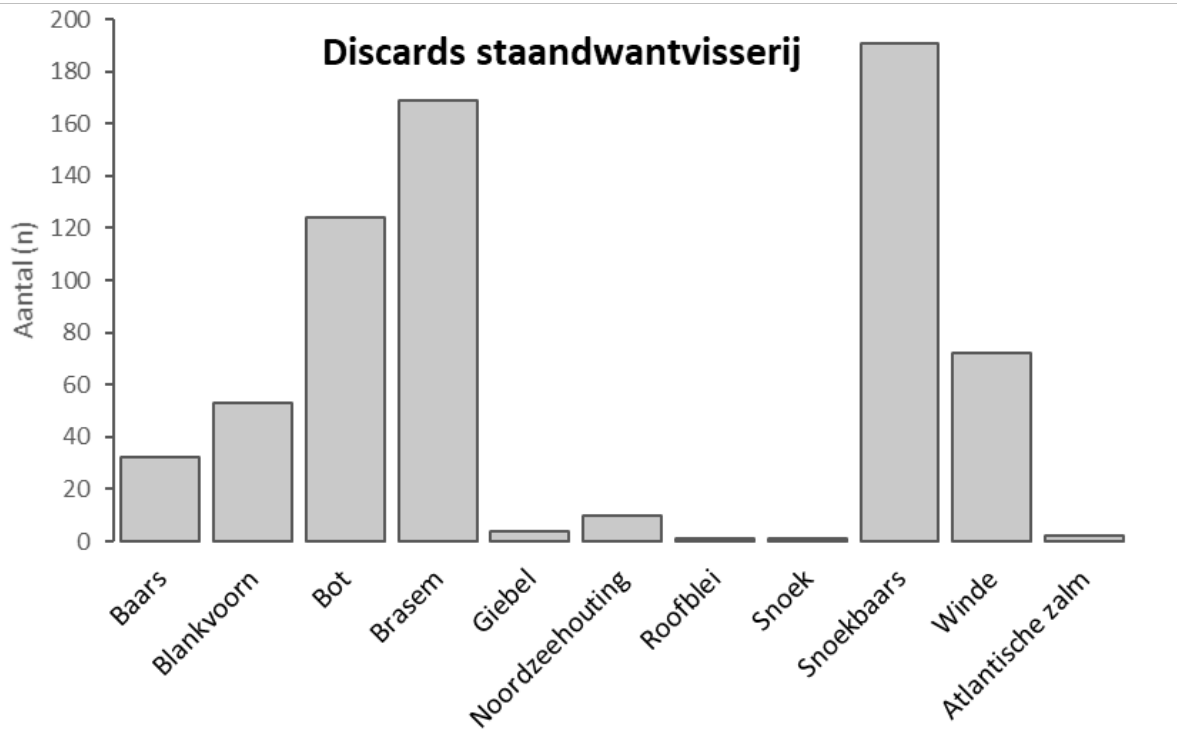
2 cm lengteklasse	Baars	Blankvoorn	3 cm lengteklasse	Brasem	Snoekbaars
7-8	10	0	7-9	0	0
9-10	10	0	10-12	0	4
11-12	8	1	13-15	0	11
13-14	2	3	16-18	1	10
15-16	5	11	19-21	0	10
17-18	4	11	22-24	0	11
19-20	10	7	25-27	9	11
21-22	10	7	28-30	10	7
23-24	10	11	31-33	12	6
25-26	8	11	34-36	8	5
27-28	4	10	37-39	13	4
29-30	10	11	40-42	12	11
31-32	10	12	43-45	13	10
33-34	12	3	46-48	14	11
35-36	5	1	49-51	11	15
37-38	10	0	52-54	12	12
39-40	8	0	55-57	9	8
41-42	5	0	58-60	10	7
43-44	1	0	61-63	7	4
45-46	3	0	64-66	1	10
47-48	0	0	67-69	0	2
49-50	0	0	70-80*	0	2*
Totaal	145	99	Totaal	142	169

*Van snoekbaars werden twee vissen in de categorie 70-80 cm verzameld.

Discardgegevens doelsoorten

Het overboord zetten van gevangen vis is naast de wettelijk vastgelegde minimummaat afhankelijk van de voorkeur van de visser, de periode en de markt. Van de doelsoorten is bij de standwantsvisserij van snoekbaars en brasem het grootste aantal overboord gezet, respectievelijk 191 en 169 stuks. Verder zijn 32 baarzen en 53 blankvoorns overboord gezet. Daarnaast zijn botten, giebels, noordzeehoutingen, roofbleien, snoeken, windes en Atlantische zalmen overboord gezet (figuur 4). Bij de zegenvisserij zijn in totaal 3 snoekbaarzen overboord gezet.

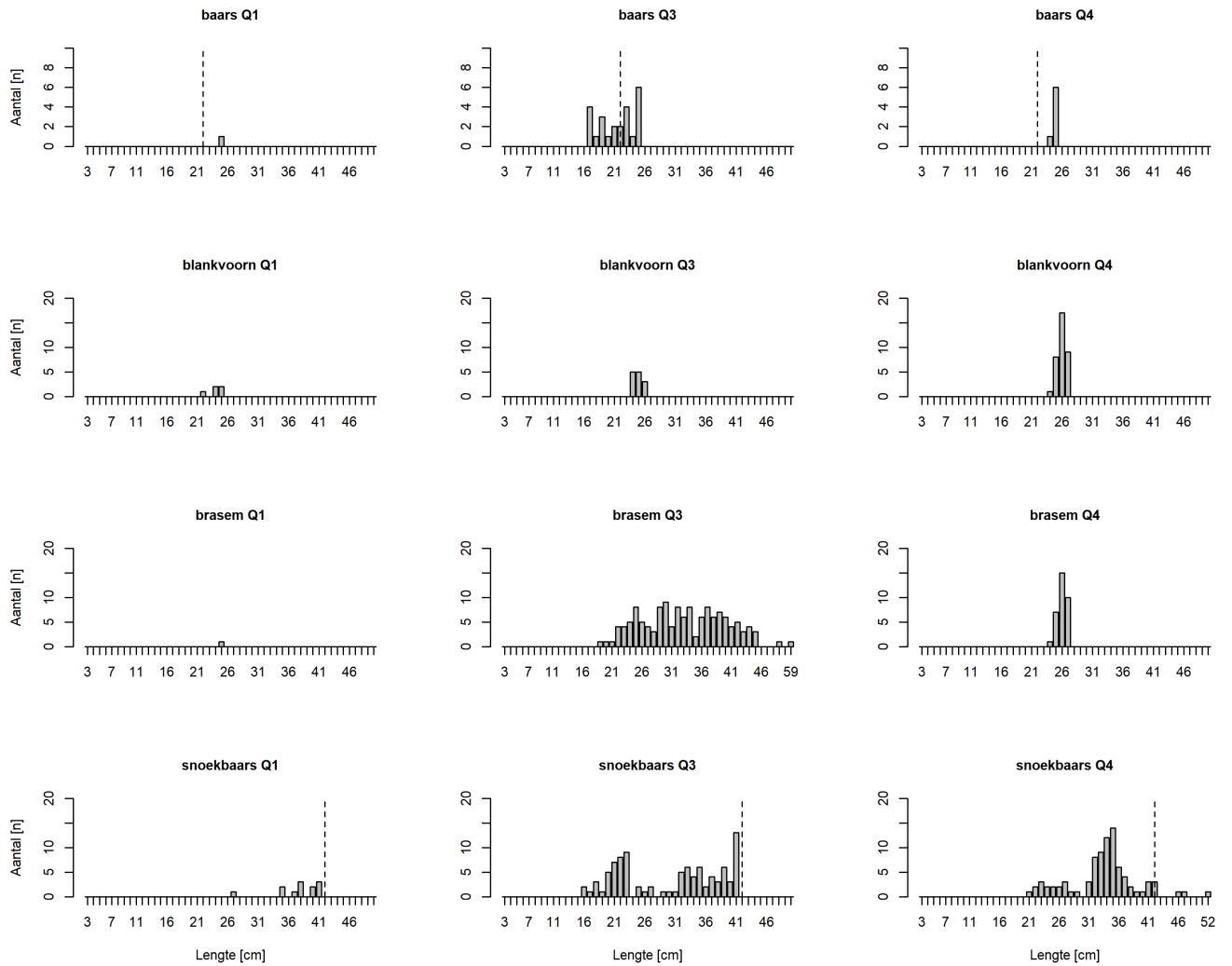
In kwartaal drie en vier is meer vis overboord gezet dan in het eerste kwartaal. Van baars en snoekbaars zijn ook bovenmaatse vissen teruggezet (figuur 6).

Figuur 4. Aantal vis per soort dat is geregistreerd als discards in de standwantvisserij.

Figuur 5. Aantal vissen dat is geregistreerd als discards in de zegenvisserij.

Figuur 6. Lengte frequentie van de vier doelsoorten per kwartaal geregistreerd als discards. Voor de lengte-frequenties zijn alle vangsten van de zegen- en standwantvisserij meegenomen. De gestreepte verticale lijn bij baars en snoekbaars geeft de minimum aanlandingslengte weer. Bij de zegenvisserij zijn in totaal drie snoekbaarzen overboord gezet.

4 Conclusies en Aanbevelingen

In 2020 zijn meer veldbezoeken gedaan dan aanvankelijk gepland. Voor de staandwantsvisserij zijn in 2020 geen problemen geweest om aan boord van schepen te komen. Bij de zegenvisserij bleek het wel een probleem te zijn, alleen in het vierde kwartaal is het gelukt om aan boord te komen. Ook was de verdeling van veldbezoeken over de meren niet zoals gepland waardoor het IJsselmeer oververtegenwoordigd is. Door betere communicatie met vissers en de PO IJsselmeer zal in 2021 geprobeerd worden het geplande aantal veldbezoeken te halen. Daarnaast wordt gestreefd een betere verdeling van veldbezoeken over de meren te krijgen.

In het eerste kwartaal van 2020 zijn enkele veldbezoeken gedaan waar combinaties van 101mm- en 130mm-staandwant zijn gebruikt. Daardoor is geen duidelijk onderscheid te maken tussen de verschillende metiers. In 2021 moeten de vangsten daarom voor elke maaswijdte apart genoteerd worden.

Vanaf 2021 zal de staandwantsurvey niet meer plaatsvinden. Daardoor zal waarschijnlijk minder ondermaatse vis beschikbaar zijn voor de verzameling van biologische gegevens. Maatse vissen zullen waarschijnlijk nog wel voldoende uit de marktmonstering verzameld kunnen worden en de ondermaatse vis kan in de IJsselmeersurvey van WMR verzameld worden.

In 2020 is het niet altijd gelukt om het geplande aantal grote snijvis te verzamelen uit de marktmonstering, omdat vissers vooraf verkoopafspraken hadden gemaakt met andere partijen. In 2021 zal geprobeerd worden hier beter op voorbereid te zijn en om via de afslag aan te vullen als het niet lukt om genoeg te verzamelen.

5 Kwaliteitsborging

Wageningen Marine Research beschikt over een ISO 9001:2015 gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem. Dit certificaat is geldig tot 15 december 2021. De organisatie is gecertificeerd sinds 27 februari 2001. De certificering is uitgevoerd door DNV GL.

Het chemisch laboratorium te IJmuiden beschikt over een EN-ISO/IEC 17025:2017 accreditatie voor testlaboratoria met nummer L097. Deze accreditatie is geldig tot 1 april 2025 en is voor het eerst verleend op 27 maart 1997; deze accreditatie is verleend door de Raad voor Accreditatie. Het chemisch laboratorium heeft hierdoor aangetoond in staat te zijn op technisch bekwame wijze valide resultaten te leveren en te werken volgens de ISO17025 norm. De scope (L097) met de geaccrediteerde analysemethoden is te vinden op de website van de Raad voor Accreditatie (www.rva.nl).

Op grond van deze accreditatie is het kwaliteitskenmerk Q toegekend aan de resultaten van die componenten die op de scope staan vermeld, mits aan alle kwaliteitseisen is voldaan. Het kwaliteitskenmerk Q staat vermeld in de tabellen met de onderzoeksresultaten. Indien het kwaliteitskenmerk Q niet staat vermeld is de reden hiervan vermeld.

De kwaliteit van de analysemethoden wordt op verschillende manieren gewaarborgd. De juistheid van de analysemethoden wordt regelmatig getoetst door deelname aan ringonderzoeken waaronder die georganiseerd door QUASIMEME. Indien geen ringonderzoek voorhanden is, wordt een tweede lijnscontrole uitgevoerd. Tevens wordt bij iedere meetserie een eerstelijnscontrole uitgevoerd. Naast de lijnscontroles wordende volgende algemene kwaliteitscontroles uitgevoerd:

- Blanco onderzoek.
- Terugvinding (recovery).
- Interne standaard voor borging opwerkmethode.
- Injectie standaard.
- Gevoeligheid.

Bovenstaande controles staan beschreven in Wageningen Marine Research werkvoorschrift *ISW 2.10.2.105*.

Indien gewenst kunnen gegevens met betrekking tot de prestatiekenmerken van de analysemethoden bij het chemisch laboratorium worden opgevraagd.

Indien sprake is van onbeheerste kwaliteit worden passende maatregelen genomen.

Literatuur

Griffioen, A. B. (2019). *Data rapportage Marktbemonstering schubvis IJsselmeergebied 2016-2018*.

(Wageningen Marine Research rapport; No. C130/19). Wageningen Marine Research. <https://doi.org/10.18174/509355>

Volwater, J., van Rijssel, J. C., & Beier, U. (2021). *Staadwantmonitoring IJssel- en Markermeer 2020 = Gillnet monitoring in Lake IJsselmeer and Lake Markermeer, 2020*. (Wageningen Marine Research rapport; No. C010/21).

Wageningen Marine Research. <https://doi.org/10.18174/541248>

Rapport C088/21
Projectnummer: 4318100284

Dit rapport is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. De wetenschappelijke kwaliteit is intern getoetst door een collega-onderzoeker en het verantwoordelijk lid van het managementteam van Wageningen Marine Research

Akkoord: Ir. O.A. van Keeken
Collega-onderzoeker

Handtekening:

Datum: 16 november 2021

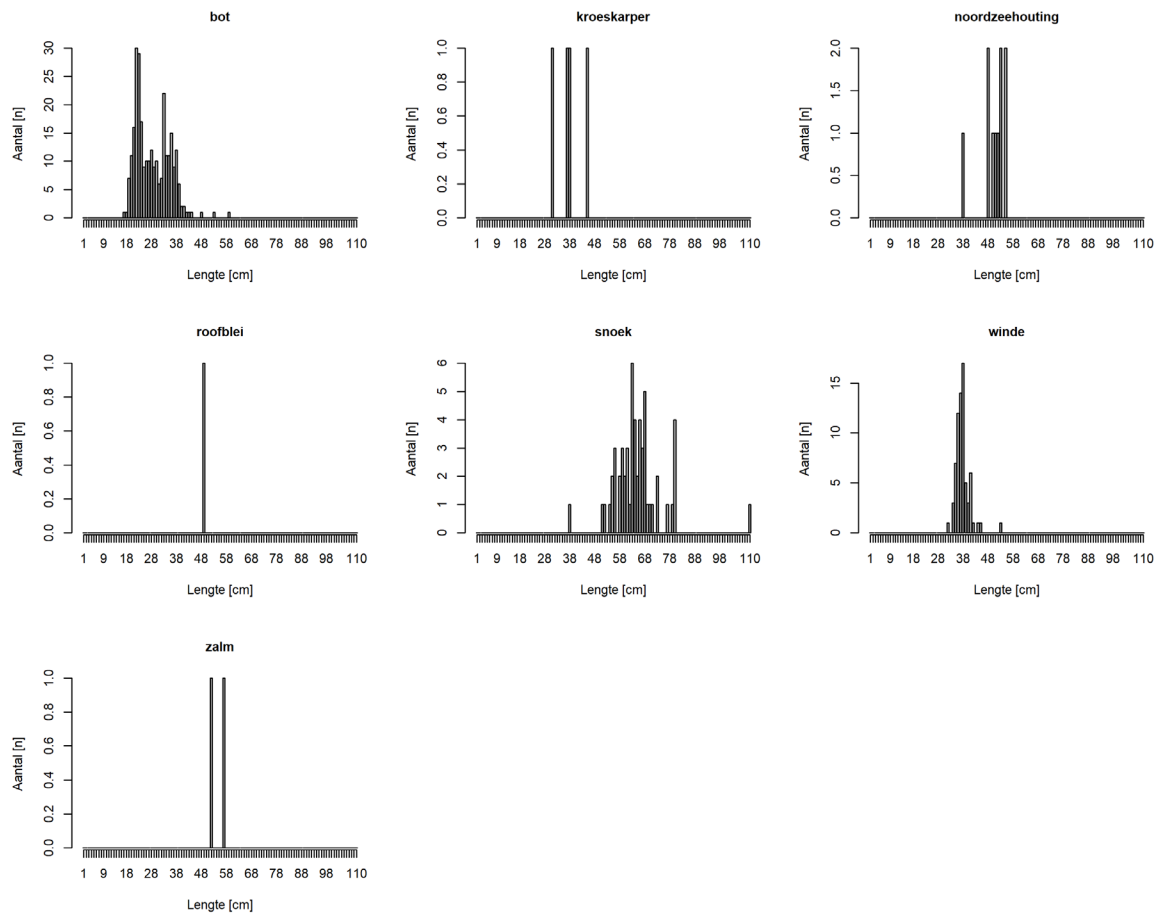
Akkoord: Drs. J. Asjes
Manager Integratie

Handtekening:

Datum: 16 november 2021

Bijlage 1 Lengte-frequentie overige vangsten

Figuur B1. Overzicht van de lengte-frequentie van de overige soorten (niet commerciële soorten) gevangen tijdens veldbezoeken in 2020. Zowel de vangsten van de standwantvisserij als de zegenvisserij zijn meegenomen en geen onderscheid is gemaakt tussen het IJssel- of Markermeer.

Wageningen Marine Research
T: +31 (0)317 48 70 00
E: marine-research@wur.nl
www.wur.nl/marine-research

Bezoekers adres:

- Ankerpark 27 1781 AG Den Helder
- Korringaweg 7, 4401 NT Yerseke
- Haringkade 1, 1976 CP IJmuiden

Wageningen Marine Research levert met kennis, onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek en advies een wezenlijke bijdrage aan een duurzamer, zorgvuldiger beheer, gebruik en bescherming van de natuurlijke rijkdommen in zee-, kust- en zoetwatergebieden.

Wageningen Marine Research is onderdeel van Wageningen University & Research. Wageningen University & Research is het samenwerkingsverband tussen Wageningen University en Stichting Wageningen Research en heeft als **missie**: 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'
